SKV bulletinen
nr 3/2024

Svenska Kvinnors Vänsterförbund – Kvinnokamp i över 100 år

Ordförande har ordet!

Maud Eduards

Vi har skrivit en hel del om den av oss oönskade satsningen på försvaret i Sverige, om Nato och DCA. Jag hade tänkt byta tema denna gång, men Maud Eduards inlägg i diskussionen fångade mig. Jag vill gärna presenterar en sammanfattning av hennes budskap, samt hänvisa till hela hennes inlägg.

Den 7 mars 2024 hissades Sveriges flagga utanför Natos högkvarter i Bryssel. *”Vi har blivit medlemmar i världens mest framgångsrika fredsorganisation”*, fastslog Ulf Kristersson. Vi konstaterar att hörnstenen i detta fredsuppdrag är avskräckning med kärnvapen. (kärn)vapen som vägen till fred.

Militariseringen får genomgripande konsekvenser för civilsamhället, som Nato förväntar ska fungera som stöd för det militära försvaret. Det innebär att kritiska röster om fred, säkerhet och militarisering behöver tystas. Det demokratiska samtalet undergrävs. På vilka villkor ska medborgarna få tala fred, säkerhet, försvarsvilja och alternativ till våld i ett samhälle som är inbäddat i en militaristisk logik?

Nato och militärledningen ser sig själva som uttolkare av sanning och fakta. Kritiker saknar i deras ögon rätt information, har fallit offer för desinformation eller är helt enkelt illvilliga. Var finns då utrymme för fredsrörelsens röster? Medlemmar inom Svenska freds har kallats för naiva, landsförrädare och Putins nyttiga idioter. Även fredsrörelsen i övrigt, som till stor del bärs upp av kvinnor och feministiska perspektiv, har bemötts av aggressiv kritik. Fred och nedrustning, Sveriges tidigare paradgren, uppfattas nu som provocerande. Fredsrörelsen har fått fiendestatus. Ändå var den alliansfria säkerhetspolitiken bara för några år sedan Sveriges officiella och demokratiskt förankrade linje. Nu är den tabu.

I år får de frivilligorganisationer som sysslar med *”fred och säkerhet”* mycket mindre statligt stöd till sin verksamhet. Detta är både anmärkningsvärt och svårt att förstå ur ett medborgar- och demokratiperspektiv. Det inte bara Svenska Freds som är fel ute. Även organisationer som Internationella Kvinnoförbundet för Fred och Frihet (IKFF), Kristna Fredsrörelsen, Svenska Läkare mot Kärnvapen, Operation 1325, samtliga med mänskliga rättigheter, fred och antimilitarism som ledmotiv, har gått miste om stöd. Som av en händelse leds samtliga dessa av kvinnor.

”Vad har ni emot oss som jobbar för fred?” undrade fredsorganisationerna i en gemensam debattartikel i februari. Det gäller en anspråkslös besparing på drygt 20 miljoner kronor. ”Om fredsarbete och fredsbyggande ses som fula ord är vi som demokratiskt samhälle illa ute”, skrev man.

Utvecklingen leder till ett vi och dom, vi som tänker rätt, tror på Natos självbild och fullt ut sympatiserar med den inslagna vägen, och ett dom som tänker fel genom att plädera för alternativa förståelser av fred och säkerhet. Demokratiska debatter om fred, icke-våld och antimilitarism betraktas inte bara som överflödiga, utan som onaturliga och feltänkta, rent av som en form av sabotage. Säkerhetspolitiska röster tystas, i ett läge då de behövs som mest.

Hela artikeln finns på SKV:s hemsida, svenskakvinnorsvansterforbund.se ***Ianthe Holmberg***

The Right Livelihood Award

Erica Giselsson

Issa Amro

Det är med glädje vi får veta att Issa Amro från Hebron på Västbanken blivit tilldelad Right Livelihood priset, som även kallats det alternativa Nobelpriset. Han får det för sitt mångåriga arbete med icke-våldsmotstånd på Västbanken. Han har fortsatt att hävda palestinska folkets medborgliga rättigheter trots ett hårdnande förtryck.

Israelisk militärlag råder på delar av Västbanken, eftersom Osloavtalet inte har implementerats. I avtalet ingick att delar av det ockuperade området skulle övervakas av Israel under en begränsad period för att sedan övergå till Palestina. Avtalet har ju inte genomförts och nu är relationen mellan parterna helt frysta. Israelisk polis gör livet surt för invånarna genom, olagliga arresteringar och genom ett otal bevakade check points som stoppar trafiken och hindrar människor från att röra sig fritt. Dessutom pågår hela tiden en aggression från illegala bosättare som trakasserar och hotar palestinier med baktanken att ta tillbaka landområden.

Palestinska ungdomar beväpnar sig med stenar som de i sin frustration använder mot den israeliska militären. Issa ville ge dem andra redskap i kampen för sitt folks rättigheter. Han grundade organisationen **Youth Against Settlements (YAS),** vars verksamhet består av att träna och utbilda barn i deras rättigheter, följa dem till skolan som skydd mot våldsamma bosättare, men också genom juridiskt arbete, påverkansarbete och att så mycket som möjligt dokumentera det våld palestinier utsätts för. Mobilen som filmar vad som händer blir det nya vapnet. Hans ickevåldsarbete har vid flera tillfällen uppmärksammats av FN och internationell media.

Hans bostad är omgärdad av en illegal israelisk bosättning som försöker göra livet så svårt som möjligt för honom så att han ska ge sig av därifrån. Det är övermaktens strategi som utvecklats här på ockuperad mark. Han säger att det är ett under att han har överlevt. Han har blivit fängslad och misshandlad ett otal gånger av israelisk militärpolis. Han berättar att han känner sig väldigt sorgsen när han ser de unga israeliska soldaterna som visar en sådan omänsklig och förnedrande attityd gentemot palestinier, mot äldre personer, mot kvinnor, mot barn, mot alla. En vän till honom som var 66 år gammal blev dödad häromdagen. Han fruktar att Israel håller på att utvecklas till en fascistisk stat. Just nu råder utegångsförbud. Man kan bara vistas utomhus några få timmar per dag.

Så här kommenterar han priset på sin facebook sida:

”The prize came on a very hard time for me and for my people, we are facing genocide and existence war. This Award is dedicated to the women and children in Palestine who are showing incredible steadfastness to the Israeli occupation and apartheid. The Nonviolence struggle will continue until we get our freedom and justice.”

Issa Amro är 44 år gammal och utbildad elingenjör. Han blev inspirerad till sitt fredsarbete när han som student 2003 upplevde stängningen av sitt universitet, men han och hans vänner lyckades genom fredligt påverkansarbete få det öppnat igen.

Så här uttrycker han sig i en intervju med Svenska Freds 2023:

”Jag har inget annat val än att fortsätta stå upp för fred, rättvisa och ickevåld, eftersom det är det enda sättet att uppnå våra rättigheter. Vi lever under militär lag, utan våra grundläggande mänskliga rättigheter. Man kan inte acceptera att sakna sina politiska eller civila rättigheter eller att leva som slavar i sitt eget samhälle. Det handlar om att bygga en bättre framtid för oss själva och vårt folk. Palestinier, israeler, judar, muslimer, kristna tillsammans borde arbeta för att skapa en bättre framtid för oss alla.”

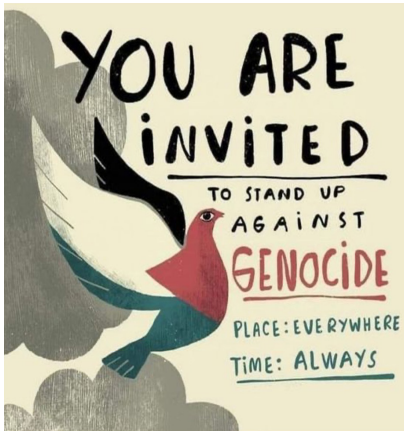

Maktmissbruk och förföljelse i Nicaragua

Margareta Nordh

Det är över 1 ½ år sedan jag skrev i SKV-bulletinen om Nicaragua. Mycket har hänt sedan dess, tyvärr inget i rätt riktning.

Civilsamhället har i det närmaste utplånats.

Sedan 2018 har drygt 5000 olika NGOs, ideella organisationer, tvingats stänga. Deras tillhörigheter har beslagtagits av regimen Ortega/Murillo.

Utbildningssektorn har drabbats hårt.

Ett exempel är det prestigefyllda universitetet *UCA, Universidad Centroamericana* i Managua som i augusti i 2023 fråntogs sin juridiska status och deras tillgångar konfiskerades av de nicaraguanska myndigheterna. UCA anklagades för att vara ”ett centrum för terrorism”.

Studenterna på UCA stödde aktivt de folkliga protesterna i april 2018 mot regimen och har sedan dess varit en nagel i ögat på den. Flera av de studenter, som protesterade mot stängningen av UCA, fängslades. Många fick sina examina raderade. När UCA igen öppnade med ny rektor var kursplanen ändrad, anpassad efter det rådande politiska klimatet.

Sedan 2018 har regimen tvingat 28 privata högskolor och universitet i landet att stänga och samtligas tillgångar har beslagtagits av regimen. En del av de konfiskerade universiteten drivs sen vidare i statlig regi.

Rättsväsendet nedmonterat

I oktober 2023 greps under dramatiska omständigheter Högsta domstolens ordförande Alba Luz Ramos och fördes ut från sitt ämbete av flera poliser. Även domstolens administrativa chef och informationschefen i högsta förvaltningsdomstolen greps och fängslades. Åtta andra justitieråd avskedades. Detta var bara en början. Inom Justitiedepartementets olika nivåer i landet avskedades omkring 900 personer, som fick gå utan någon ersättning. 25 advokater fick se sina yrkeslegitimationer indragna och beordrades att inom 24 timmar lämna tillbaka sina juristlegitimationer och titlar.

Besluten har tagits av vicepresidenten, Rosario Murillo, gift med president Daniel Ortega. Hon kräver total kontroll, även inom de egna leden. Ingen går säker. Nyligen svors 60 nya domare in utan adekvat utbildning.

Miss Universum – en tragikomisk fars

När Miss Nicaragua, Sheynnis Palacios 23 år, i november 2023 korades till Miss Universum väckte det stolthet och glädje hos mängder av nicaraguaner, som för första gången på fem år drog ut på gatorna och firade. Hennes porträtt målades på väggar.

Initialt hördes inget från Ortega/Murillo-regimen, men efter viss tvekan gratulerades Miss Universum officiellt. Sen dök det upp ett foto på Sheynnis på sociala medier, där hon deltagit i de folkliga protesterna mot regimen 2018. Presidentparet tvärvände och beordrade att bilderna på Sheynnis skulle målas över. De som målat bilderna fängslades.

Migrationsmyndigheten gav order till flygbolaget Avianca att neka Sheynnis att gå ombord på planet tillbaka till Managua och hon har inte heller senare återvänt. Hennes familj har trakasserats och tvingats i exil.

Miss Universum

Men historien är inte slut där. Den person som sedan flera år drivit *Franchiseföretaget Miss Nicaragua,* Karen Celebertti, anklagades plötsligt av regimen för landsförräderi och finansiering av terrorism. När Karen tillsammans med sin dotter intet ont anande återvände till Managua nekades de komma in i landet och sattes på ett flyg till México. Karens man och son på 16 år arresterades med samma anklagelser, samtidigt som polisen plundrade deras hem.

Vicepresident Rosario Murillo krävde att Karen skulle avsäga sig ledarskapet av *Franchise Miss Nicaragua,* ett villkor för frigivning av

maken och sonen. Efter ett par veckor utan att få någon kontakt med sin make och son, som fortfarande var fängslade, lät Karen meddela att hon avsade sig chefskapet för *Franchise Miss Nicaragua.* Karens man och son utvisades sen och hela familjen har fråntagits sitt nicaraguanska medborgarskap och deras tillgångar har konfiskerats.

En svart jul för kyrkan

Regimen Ortega/Murillo har intensifierat förföljelsen mot katolska kyrkan. Under första delen av 2023 satt 21 präster och biskopar fängslade, inte så klädsamt för regimen som kallar sig kristen och socialistisk. De utvisades sen till Vatikanen.

Under de 10 sista dagarna i december 2023 fängslades ytterligare 17 präster och biskopar utan någon formell anklagelse. De hade i sin predikan under juldagarna bett för den fängslade biskopen Rolando Álvarez, mycket älskad och respekterad av nicaraguanerna, som dömts till 26 års fängelse för landsförräderi. Deras julböner fick presidentparet Ortega/Murillo att se rött och de beordrade gripandena. Flera andra präster har förbjudits att hålla mässa och några kyrkor har stängts. I och med det ökade förtrycket av oliktänkande har många präster tagit ställning och uttryckt allt mer kritik mot regimen.

För att bli av med problemet ”fängslade präster” i ett land som präglas av en stark katolsk tro utvisades i januari 2024 även de 17 prästerna samt biskop Álvarez och togs emot av påven.

Nya gripanden i augusti 2024 av 11 präster och sen förvisning till Vatikanen. Det börjar gå på räls. Biskop Báez, som 2019 tvingades i exil, har manat den internationella katolska kyrkan att fördöma diktaturen Ortega/Murillo.

Påven Franciskus har tidigare i skarpa ordalag fördömt fängslandet av oliktänkande. Han liknade till och med Ortega med Hitler.

135 politiska fångar fria

Så har det hänt igen! Den 5 september 2024 landsförvisades 135 politiska fångar från olika fängelser i Nicaragua och sattes på ett plan till Guatemala. Detta möjliggjordes genom ett samarbete mellan USA och Guatemala.

I februari 2023 kom lika överraskande beskedet om att 222 politiska fångar utvisats och flugits till USA. De blev samtidigt av med sitt nicaraguanska medborgarskap. Samma öde drabbade även de 135 personerna. Det är en brokig samling som nu är fria: universitetslärare, studenter, MR-försvarare, journalister, präster från olika kyrkor och ledare från ursprungsbefolkningen.

Alla politiska fångar som utvisats och blivit statslösa försätts i en väldigt svår situation, samtidigt som deras hem i Nicaragua konfiskeras och deras familjer, som är kvar i Nicaragua, förföljs.

Ny våg av gripande under augusti 2024

Antalet nya fängslade växer successivt, nu minst 51 politiska fångar (sept-24). Regimen använder sig av en ny strategi: Vissa fångar hålls på okänd ort. Anhöriga får inte veta var de finns eller om de är döda eller levande.

I aug dömdes 8 personer från ursprungsbefolkningen efter att de protesterat mot skogsskövlingen och för att de fördrivits från sin mark. Flera av deras byar har bränts ner och bybor mördats. Några dömdes till 25 års fängelse andra till livstids fängelse.

I år har minst 2000 grovt kriminella fångar benådats i samband med någon ceremoni för regimen. Sedan 2018 har omkring 40.000 kriminella fångar släppts fria. Flera av dessa har sen begått nya brott och det råder stor rättsosäkerhet i landet.

Rapport från Reportrar utan gränser

I februari i år skrev Reportrar utan gränser att över 200 journalister tvingats i exil, flera efter långa fängelsestraff. Alla oberoende medier har stängts ner. Inga utländska journalister släpps in.

Pressfrihetsindex

För Nicaragua har rasat från plats 69 (2006 då Ortega tillträdde) till 158 (2023) av 180. Platsen efter Belarus.

Korruptionsindex

Enligt *Transparency International* hamnade Nicaragua 2023 på plats 172 av 180. En delad plats med Haiti, Nordkorea och Ekvatorialguinea.

Källor

Margareta redovisar en rad källor, bl a:

CIDH - Comisión Interamericana de Derechos Humanos (Kommissionen för MR i Latinamerika),

Webbtidningar:

Confidencial.digital, Divergentes.com, Infobae.com, 100%NoticiasNicaragua, Dora María Téllez, som talar varje vecka på Youtube om situationen i Nicaragua. Margareta träffade henne på 1980-talet då hon var hälsovårdsminister. Hon fängslades av regimen och satt i isoleringscell i över 1 1/2 år för att sen landsförvisas. (Se SKVibben 2022 nr 1.)

WebbTV:

Esta semana (Denna vecka) med **Carlos Fernando Chamorro,** journalist och författare, som lyckades fly från Nicaragua och som nu bor i Costa Rica. Telefonkontakter med personer boende i Nicaragua.

”Europa i en föränderlig värld”

Karin Beckman

Geijersamfundet i Ransäter har under flera år arrangerat sommarkurser i humanistiska och samhällsvetenskapliga frågor. Under fem dagar fick jag, Eva Kokinsky och omkring 80 deltagare, huvudsakligen kvinnor, möta intressanta föreläsare med utrymme för samtal, umgänge, diskussioner, samt besök på Västanå teater Herr Arnes penningar.

Årets tema var Europa i en föränderlig värld med programpunkter som: Europas plats i världen, historiskt och kulturellt. Om migration och dess verkningar. Ideologiska förskjutningar. EU:s framtid, utmaningar och kommande klimatförändringars samband med demokrati. Här följer några nedslag, ett litet urval från kursens innehåll.

Europas historia från romerska imperiets upplösning, de relativt mångkulturella ottomanska riket och Habsburgska kejsardömet, fram till dagens EU. Blomstringstider och oroliga tider, det kulturella 1500-talet med Shakespeare, Da Vinci, Erasmus och viss modernitet med individualism, rationalism och tankar om jämlikhet.

Upplysningen inte bara i Frankrike. Franska revolutionens verkningar, Wienkongressen, 1800-talets maktbalans med la Belle Époque, konst, vetenskap och framsteg. Migration i vågor huvudsakligen från öster. Pesten, Yersina pestis inte minst. Enhet och motsättningar, splittringar, rikedomars makt och kolonialisms tid. Nationalism i två upplagor: den franska med medborgarskapstanken mot den tyska idén om folkgemenskap.

Mycket referenser till litteratur. Jag nämner några böcker: Johnson Hans Nådes tid, Zweig Världen av igår, Tuchmann Augusti 14, Englund Urkatastrofen, Kastov Efter Europa.

Hur få fred och ena Europa ekonomiskt, politiskt och religiöst med denna historia? EU som lösning och sammanhållande kraft har genomgått en utveckling från en ekonomisk union med Frankrike och Tyskland som motor till ett alltmer politiskt samarbete, nu också att inkludera försvarsfrågor. EU:s utveckling mot allt fler medlemmar blir problematisk.

”Demokratin dör i hettan”. Erika Bjerström, SVT:s utrikeskorrespondent, talar om den globala klimatkrisen som det nya politiska slagfältet och om bakslag för Europas klimatlagar, som utmanar demokratin. Hon beskriver även hur utsatta journalister är i hela världen, med mord, hat och hot. Mest utsatta är kvinnor som skriver om miljörelaterade frågor. Högerradikala partier och grupper står bakom. Misogynin frodas. Unga som framfört krav på långtgående samhällsförändringar har hamnat i marginalen. Uppgivenhet råder vad gäller miljöfrågor: anpassning i stället för förändring. Tillväxtens gränser ifrågasätt inte.

Landvinningar som gjorts i riktning mot liberala fri- och rättigheter har haft flera faser av motreaktion i alla tider. Ser vi oss omkring, är vi i dag inne i en motreaktion? Rättstatskriser? Bristande tillit till demokratiska institutioner? Bakslag för kvinnors rättigheter? Tyvärr är svaren ja.

Religion har fått ökad betydelse i sekulära stater. Från 1980 har det gått bakåt för det sekulära i världen. Det har skett en religionisering av identitet. **Per Pettersson,** religionsvetare, ser en fara i detta när sekulära människor med en viss kulturell bakgrund blir definierade som muslimer, judar, katoliker i första hand, utan att på något sätt vara praktiserande. Värderingskonflikter, spänningar mellan olika mänskliga rättigheter står mot att enas om gemensamma värdering för jämlikhet och demokrati. Begreppet ”religion” är ett otydligt begrepp, ett problem vid juridisk tillämpning. Trots det används begreppet normativt. Det finns ingen definition. Kvinnors roll är genomgående underordnad. Allmän lag ska gälla.

Populistiskt högerradikala partier i Norden är i dag i den politiska mittfåran hävdar **Ann-Catrine Jungar** från Södertörns högskola.

Ordet populism används inte längre i public service; ytterhöger, nationalpartier, radikala högerpartier är klarare. Populism är en tunn ideologi, ”folket” mot den korrupta, egenintresserade eliten, kultureliten, mot akademin och traditionella medier, anti EU, anti migration, anti islam.

Traditionella familjevärderingar och socialkonservatism gäller oavsett olika historiska rötter. Populism är demokratisk men inte liberal. Majoritetsprincipen direkt demokrati förespråkas, mot konstitutionella begränsningar.

”Att ge upp har aldrig övervägts” är titeln på en bok från Göteborgs-kvinnor i rörelse/r. Svenska kvinnors vänsterförbund har i över hundra år verkat för ned-nedrustning, fredliga lösningar, kvinnors rättigheter och lika villkor, ett samhälle som sätter kommande generationer i fokus. Dörrar har med idogt arbete öppnats men hur lätt kan de inte stängas. Kvinnors kamp, ”bara ett bloss i vind”, hamnar den i historiens tysthet? Patriarkala värderingar och soft girls på dagens barrikader?

HVB-hem – idyll eller mardröm?

Köpa HVB-hem på Blocket… Hur är det möjligt?

Erica Giselsson

Vi läser med förvåning rapporter om missförhållanden på HVB-hem (hem för vård eller boende). Om oseriösa ägare, om hundratals miljoner i vinst. Om sexuella övergrepp och övervåld från personal. Om rymningar, rekrytering till gängkriminella uppdrag osv. Hur är det möjligt och hur kan det fortsätta?

Jag som haft en del insyn i den här världen är inte särskilt förvånad. Jag jobbade i många år med placeringar av barn och missbrukare och med utbildning av socialpedagoger och har besökt väldigt många HVB-hem. Mina erfarenheter är mycket blandade. Det har nog alltid funnits både bra och dåliga HVB. Det är svårt att bedriva bra HVB vård.

Som författare till boken HVB-hem i praktiken (Studentlitteratur 2021) hade jag tanken att sprida information om hemmen och ge tips på hur man kan förbättra deras kvalitet. Boken skrevs utifrån min frustration när jag upptäckte att fler och fler små, fina, erfarna HVB-hem köptes upp av stora riskkapitalbolag (t ex Humana). Gång på gång såg man försämringarna av verksamheten efter uppköpen, personalflykten, rymningarna, de misslyckade behandlingarna. Det sätt man kan skapa vinst är ju genom att minska på personalen och även försämra dess kompetens. Då försvinner troligtvis engagemanget och med det också förmågan att göra ett bra jobb med dessa extremt svåra uppdrag som ges till HVB-hem. Många som jobbar där har en stark vilja att hjälpa, att göra sitt bästa för individerna som placeras, och då vill man också ha bra förutsättningar.

Ett HVB hem - vad är det?

Ett HBV-hem är en institution inom socialtjänsten med personal på plats dygnet runt. Det ska ge vård eller behandling till de som bor där, inte bara erbjuda ett boende.

Socialtjänsten behöver köpa in tjänster för att klara sina uppdrag. I socialtjänst- lagen har man fått ett antal ambitiösa mål: Man ska vägleda ungdomar, skydda barn, hjälpa missbrukare till ett nyktert liv, stötta familjer i kris mm. Även om det finns stöd att få för individer och för familjer med samtal eller påverkans- program i öppna verksamheter, så har man valt att tro att behandling på en institution är nödvändig för att hjälpa en viss person till ett socialt fungerande liv.

Det finns HVB-hem för både barn/unga och för vuxna, även för vuxna med barn. Syftet är att ge vård eller behandling som är psykosocial eller social, inom socialtjänstens ramar. Medicinsk och psykiatrisk vård ska i princip ges av hälso- och sjukvården, men ofta spränger de boendes behov de byråkratiska gränserna, så att psykiatrisk eller medicinsk vård även ges på ett HVB-hem. Självskadebeteenden och ätstörningar är sådana exempel.

Det finns i Sverige en lång tradition av tro på att en institution kan åstadkomma positiv förändring. Tyvärr visar inte den lilla forskning som finns på några generellt goda resultat. Men ”soc” kan vara i desperat behov av att ”ordna något” för en ungdom som begått brott, hotar sin familj eller missbrukar droger. Många missbrukare längtar efter att få behandling, och ber på sina bara knän om att få en plats på ett HVB-hem. En familj i kris kan behöva en akut utredning. Det finns ett tryck på socialtjänsten att ”fixa” saker och då kan HVB kännas som den bästa och snabbaste lösningen.

Det kostar väldigt mycket

Individ- och familjeomsorgen, IFO, eller det som man kallar ”soc”, betalas av kommunerna. Till IFO räknas försörjningsstöd och familjehems-placeringar, placeringar på HVB hem samt alla öppna insatser. År 2021 var IFOs kostnader 53 miljarder. Familjehemmen kostar 8 miljarder och placeringar på HVB drygt 13 miljarder. HVB - placeringar tar alltså c:a 25% av den totala kostnaden. Priserna har skjutit i höjden på senare år. Dygnspriset för en placering kan ligga mellan 2 000 och 12 000 kr. En ”svår” ungdom kan alltså kosta en kommun c:a 350 000 kr per månad. De statliga SIS-hemmen ligger också högt, och kan ta mer än 15 000 per dygn för en svår placering. Snittpriset hos dem är 12 000 per dygn.

Vad är behandling?

En märklig omständighet med HVB-hem är att det inte finns några tydliga krav från samhället på vilken slags behandling som ska ges. När man granskar ett HVB-hem gör man det utifrån kriterier såsom lokaler, bemötande, säkerhet, journalföring osv., inte vad själva behandlingen

innehåller. Det är upp till det enskilda HVB-hemmet att utforma. Man ska bedriva ”god vård” sägs det, men utan att precisera.

Det här är ungefär som att sjukvården skulle få hitta på sina egna behandlingar utan att de granskas av vetenskapen. Socialstyrelsen gör rekommendationer om behandlingsprogram men eftersom forskningen är så otillräcklig, så kan man oftast inte bevisa att det ena programmet är bättre än det andra. Utvärderingen beror så mycket på klienternas motivation, på personalens bemötande, på vilket stöd man har från familj osv, att varje individ kan uppfatta programmet på sitt eget sätt. Ett vanligt program är dock 12-stegsbehandling för missbrukare.

Mycket försvårande för de privata HVB-hemmen som ska få ordning på kriminella ungdomar är att personalen inte får visitera eller kolla igenom rummen för att leta efter droger, så det är väldigt lätt att missbruka bakom ryggen på personal. Man får inte beslagta mobiler, vilket gör att ungdomar lätt kan stå i kontakt med gängkriminella utanför institutionen.

Den kanske största svårigheten är hur negativa värderingar smittar av sig från en grupp ungdomar till en annan. De inspireras av varandra att börja missbruka eller eskalera pågående missbruk, att begå brott, och kan gemensamt skapa ett starkt motstånd mot att ”sköta sig” som försvårar personalens arbete.

Ägarstrukturen

Ett HVB-hem kan ägas av en kommun, ett kommunförbund, en region, en privatperson, ett aktiebolag, en ekonomisk förening eller en ideell organisation. En särställning har de statliga HVB-hemmen som kallas SIS-institutioner eller LVM-hem*. De kan bedriva tvångsvård och har extra befogenheter som rätten att visitera och gå igenom väskor och lådor, att avskilja/isolera en individ som beter sig illa och göra inskränkningar vad gäller mobiler och internet.

** Statens institutionsstyrelse och Lagen om vård av missbrukare i vissa fall*

Antalet privata ägare har ökat, i barn- och ungdomsvård utgör de 70%. Andelen stora koncerner som köpt upp mindre HVB- hem har ökat väldigt mycket.

Vinsterna

Man kan ta ut höga avgifter för vården. Priserna har pressats uppåt på 2 000-talet, förmodligen för att det finns ett stort behov av placeringar, man tvingas acceptera ett högt pris. Det är självklart inte billigt att bedriva verksamhet, men man kan se att vinstandelarna är höga, ofta mer än 20%.

De tre största vårdkoncernerna, Humana, Attendo och Ambea gick tillsammans med 1,9 miljarder i vinst 2022. Dessa är inte bara involverade i HVB- hem, de driver åldringsvård, hemtjänst mm också. Men vinsterna kommer ur våra kommunala skattemedel!

Kontrollen (eller brist på kontroll)

De privata HVB-hem som fanns fram till 2 000-talet var främst familjebaserade eller klientstyrda kollektiv, samt religiösa stiftelser som hade passion och ideologi som bas för sin verksamhet. Det har också i alla tider funnits personer med egna erfarenheter av missbruk och kriminalitet som har arbetat med HVB vård.

Tillsynen fanns tidigare hos länsstyrelserna som hade ett regionalt kontaktnät tillsammans med socialtjänsten, som i sin tur kunde rapportera om något HVB-hem misskötte sig. Från 2013 lades tillsynen över på en ny central myndighet, Inspektionen för vård och omsorg, IVO. IVO har i uppdrag att hålla register över alla HVB-hem med tillstånd (idag c:a 800) och utföra kontroller och inspektionsbesök. Jag tänker att det är mycket svårt att som central myndigheter ha full koll på hela Sveriges HVB hem. IVO har också enormt många andra arbetsuppgifter inom vård och omsorg

Jag tänker också att man har förlitat sig för mycket på socialtjänstens ansvar för kontroll och uppföljning. Det är ju ”soc” som köper tjänsten och ska se till att den utförs på ett bra sätt. Men stressen och personalomsättningen inom förvaltningarna är väl känd och försvårar helt klart detta ansvar.

Att starta HVB har varit enkelt. Om man hyr en lämplig fastighet och anställer personal så är det i princip klart. Inga stora investeringar behövs. Krav är att föreståndaren ska ha en högskole-utbildning inom beteendevetenskap. Inga särskilda krav finns på personalens kompetens, bara rekommendationer. Fram tills för ett par år sen gjordes inga kontroller av föreståndarens ekonomi eller historia. Nu gör man fler kontroller och kräver också en ansökningsavgift på 33 000 kr. Men om man ska överlåta ett HVB-hem till en annan aktör krävs inga nya kontroller eller avgifter. Du kan alltså i princip sälja ditt HVB-hem på blocket!

Det här är så klart mums för ”oseriösa aktörer” som är ute efter lättförtjänta pengar. Att man så här lättvindigt skapar vinst på de allra mest utsatta i vårt samhälle är definitivt en skandal!

HVB-hem - behövs de?

Antalet HVB-hem har minskat (2020 var antalet 1 050), en viss självsanering har tydligen skett. Kanske socialtjänsten drar sig för att placera därför att det är dyrt. Man kan få mycket hemmavård för de här pengarna!

Men det finns verkligen stora behov av välfungerande HVB-hem. Var ska man hjälpa en familj som behöver handfast vägledning? Var ska man ge missbrukaren andrum för att återhämta sig och reflektera över hur livet ska gå vidare? Var ska självskadetjejen få terapeutisk hjälp så att vardagen kan fungera? Hur ska man i grunden kunna förändra en ungdom ”på glid” utan fungerande familj?

Jag vet att det i vårt närområde finns flera fina HVB-hem. De ägs av både privata aktörer och av kommuner/regioner. De flesta har lång erfarenhet, en kompetent ledning och satsar mycket på kompetensutveckling av personalen. Det är detta som behövs för att ett HVB ska bli den positiva och professionella miljö som krävs för att ge kraft och mod till de boende att våga förändra sina liv. Tack för att ni finns!

Jag har sett vad några få eldsjälar kan åstadkomma.

Intervju med Stéphanie Thögersen

Ianthe Holmberg

Stéphanie Thögersen har varit medlem ett par år i SKV. Vi kände henne tidigare eftersom hon i flera år arbetade på kansliet för Sveriges kvinnolobby, numera Sveriges kvinnoorganisationer, förkortat SKO.

Stéphanie har numera andra arbetsuppgifter men sitter i SKO:s styrelse. SKO spelar en mycket viktig roll för kvinnorörelsen i Sverige, för kunskapsinhämtning, för att driva vissa frågor, för sammanhållning och inspiration.

Vi var alltså nyfikna på Stéphanies erfarenheter från arbetet på SKO, och hennes syn på vilken roll organisationen spelar idag.

- Hur länge jobbade du på Sveriges kvinnolobby?

Från 2010 till 2022.

- Förändrades Lobbyns organisation eller inriktning under dessa år?

I början var jag i princip ensam anställd och arbetade nära ordförande Gertrud Åström. Idag finns ett kansli med 9-10 anställda, plus praktikanter, så organisationen har vuxit mycket under de här åren. Vi har kunnat bredda vårt engagemang och fördjupa vår expertis. Finansieringen vilar på statliga bidrag, men också på Lobbyns eget initiativ att årligen anordna Forum Jämställdhet, en två dagars konferens som är den största mötesplatsen i Sverige för alla som arbetar med jämställdhet. Den är numera etablerad och garanterar en långsiktighet i ekonomin.

- Hur blev Lobbyn till?

Den växte fram som en konsekvens av att Sverige gick med i EU och den struktur som där fanns med en paraplyorganisation som samlade kvinnorörelsen i varje medlemsland. Efter FN:s kvinnokonferens i Beijing 1995 fanns ytterligare behov av att stärka samarbete inom den svenska kvinnorörelsen. Gradvis samlades kvinnoorganisationerna till ett gemensam paraply som fick namnet Sveriges Kvinnolobby.

- Har du haft något särskilt ansvarsområde?

Under dessa år har jag drivit många projekt och kampanjer över ett brett fält. Jag minns att den första gällde det som allmänt kallades ”fruimport”, där många utländska kvinnor som gift sig med svenska män hamnade i beroendeställning till våldsamma män. Enligt den så kallade två årsregeln, kunde kvinnan efter två år söka permanent uppehållstillstånd. Det gällde att hålla ut. Sedan följde flera andra projekt om lika lön, en fråga som bevakas kontinuerligt, om sexköpslagen, porrfria miljöer, sexistisk reklam, nej till surrogatmödraskap, ett modernt material till sex- och samlevnadsundervisning, granskning av hur Sverige lever upp till FN:s Kvinnokonvention, att den lilla boken Alla borde vara feminister utdelades till alla 16-åringar i landet med mera.

- SKO samlar ett 50-tal kvinnoorganisationer av många olika slag. Det måste innebära en ibland svår balansgång mellan olika inriktningar för att behålla allas förtroende.

Det skulle man kunna tro, men på det hela taget har utvecklingen varit tämligen konfliktfri. En organisation har lämnat oss. Det tycks finnas tillräckligt många frågor som rör kvinnors liv som enar oss. Det är god uppslutning.

- Varför bytte man namn?

Namnet hade blivit omodernt. En lobby sammankopplas nuförtiden med tobaks- och vapenlobby, inte någonting positivt. Namnet utgjorde en onödig tröskel när det gällde att skapa förtroende utåt. Det nya namnet beskriver helt enkelt vad vi är och gör och därmed blir det tydligare att vi är självständiga och just en paraplyorganisation för kvinnorörelsen.

- SKV har varit mest aktiv i SKO när det gäller CSW, Commission on the Status of Women, FN:s årliga kvinnokonferens i New York. Hur viktigt är det arbetet?

Det är få som bevakar vad som händer på CSW. Det är trots allt den högsta nivån för jämställdhetssträvanden i världen. Rent formellt är det minde möjlighet att påverka, jäm-

fört med det nationella arbetet, men det är viktigt att vara med där motstridiga intressen kämpar om utrymme i viktiga frågor. Exempel på ett sådant är synen på prostitution som ”sexarbete”. Det har blivit allt tydligare att en bättre samordning krävs mellan organisationer med samma inställning som vår. Ett nytt initiativ i den riktningen är Women's Platform for Action som förhoppningsvis ska skapa ett världsomspännande nätverk för progressiva organisationer.

- Vi blev kända med Lobbyn år 2014 då den tog initiativet till Nordiskt Forum i Malmö där vi deltog. Det var ett viktigt år för oss eftersom vi samtidigt firade 100 årsjubileum. Nordiskt forum var inspirerande. Tror du på något nytt liknande initiativ?

År 2014 var ett hoppfullt år då jämställdhetsarbetet skördade framgångar. Det svepte en feministisk våg över hela samhället och politiken. Till exempel kom FI in i EU-parlamentet. Det skapade en positiv, framgångsoptimistisk stämning som möjliggjorde denna stora satsning. Jag tror att det skulle vara svårare idag.

- Det talas allmänt om Backlash numera. Hur ser du på framtiden?

Jo, läget är dystert på många sätt. Regeringen gynnar höginkomsttagare, vilket aldrig är till förmån för kvinnor, satsningarna på försvaret slukar miljarder och det går ut över välfärden, bekämpning av gängvåld prioriteras högre än satsningar på att hindra våld mot kvinnor. Jag tycker också det är sorgligt att se unga kvinnors utsatthet på nätet, hur de sexualiseras och groomas in i prostitution och exploatering. Det tjejer utsätts för syns inte på samma sätt utåt, men är precis lika viktigt att se och bekämpa.

Jag är ändå optimist. Jag har sett vad några få eldsjälar kan åstadkomma. Det kommer jag för alltid ta med mig från mina år på Sveriges kvinnoorganisationer, liksom inställningen att allt är möjligt, det går att påverka, att förändra.

Berit Ås har gått ur tiden

Ianthe Holmberg

För inte så länge sedan såg jag en bild från riksdagen för femtio år sedan. Knappt en kvinna i sikte. Till den generationen som hamnade som ensam eller en av få kvinnor i mansdominerade församlingar kom de fem härskarteknikerna som en uppenbarelse. De fick ett verktyg i sina händer att hantera patriarkala strukturer och en förtyckande möteskultur som var svår att värja sig mot. Det är många som nu vittnar om hur mycket hon betytt för dem i politiken, i organisationslivet och på arbetsplatsen. Själv minns jag många möten och studiecirklar i ämnet.

Vi är fyra SKV:are som har ett jätte fint minne av henne, bland dem Erni Friholt. Vi hade först lärt känna henne vid kvinnokonferensen Nordiskt Forum i Oslo 1988 och ville vara med att hylla henne på hennes 80-års dag. En preliminär förfrågan om hur födelsedagen skulle firas slutade med att vi helt enkelt blev bjudna att sova över i hennes hem i Oslo. Det blev räkfest på i köket på kvällen.

På natten hörde vi hur hon satt och knackade på sin skrivmaskin för att bearbeta det tal hón skulle hålla dagen därpå. Vi var helt tagna av arrangemanget dagen därpå i eleganta Samfunnssalen i centrala Oslo, samma sal där 400 människor tog farväl av henne nu i oktober. Då vid 80-årsfirandet framträdde många prominenta gäster, bland dem Gudrun Schyman.

Vilken gästfrihet och generositet gentemot gamla kamrater i kvinnokampen som trots allt inte kände henne så väl! Det säger mycket om henne som person och om hennes framgång i att inspirera kvinnorörelsen på bredden både på hemmaplan och utöver landets gränser. Så fint att få minnas henne så!

Cirkulär ekonomi

Erica Giselsson

Det cirkulära samhället. Minns ni?? För några år sen var det en vanlig politisk vision. Hållbarhet var på alla politikers läppar och det var bara en tidsfråga innan vi kunde forma det nya hållbara samhället med hjälp av en cirkulär ekonomi.

Hur gick det sedan?

Konsumtionssamhället verkar vara här för att stanna. Folk fortsätter att shoppa både i gallerior och på nätet. Transporterna av nätbeställda varor gör att lastbilar både belastar våra transportsystem och släpper ut CO2 från fossilt bränsle, och flyg och fartyg gör detsamma - bara för att förse oss med överflödiga produkter som nya gympaskor eller nya vitvaror, fast vi kunde använt de gamla lite till. Hur ska vi vända på den här trenden?

För två år sedan var SKV Olofström medarrangörer för en resa till Retuna i Eskilstuna. Mimmi Nilsson, medlem i SKV, höll i planeringen av resan som blev en succé. Naturskyddsföreningen finansierade större delen av resans kostnader. Kommunens miljösamordnare Karoline Mattsson reste med oss.

Retuna är ett köpcentrum i anslutning till miljöstationen i Eskilstuna dit invånarna kör sina sopor, avlagda kläder, möbler mm. I anslutning till anläggningen arbetar ett flertal småföretagare med att ta hand om det som går att återanvända. Man rengör och renoverar. Det som kan säljas går vidare till köpcentrat/gallerian som har ett tjugotal butiker, sportaffär, inredningsbutiker, klädaffärer, butiker med mobiler, datorer, TV apparater osv. I en lokal fanns en folkhögskola med en konstnärlig utbildning som använde sig av det material de kunde hitta bland soporna för att skapa nya produkter. Ett trevligt café fanns också naturligtvis. Vi blev guidade runt och var imponerade både av själva anläggningen och av att företagen där tycktes gå med vinst. Ett gott cirkulärt exempel tänkte vi! När vi kom hem skrev vi en medborgarmotion till kommunen om att vi önskade att få något liknande i Olofström.

Många kommuner, ibland i samarbete med föreningar, har ”loppisbutiker” där man har tagit emot saker från dödsbon och flyttstädningar och sålt det som är i säljbart skick, vilket stimulerade ett intresse för äldre saker och öppnade för beteendet att köpa begagnat. Kommunen har oftast använt funktionsnedsatta, arbetslösa eller nyanlända som personal i de här verksamheterna.

I Olofström har denna ”loppisbutik” nu skurit ner sina öppettider till ett minimum, vilket gör att det inte längre är attraktivt att handla där. Man menar att man inte har arbetskraft som kan driva den. Jag ringer miljösamordnare Karolin Mattsson för att få en förklaring.

Hon svarar att ”hon är med oss hela vägen” (om att arbeta för ett cirkulärt samhälle) men att regeringsbeslut uppmanar kommuner att privatisera så mycket som möjligt. Kommuner får inte konkurrera med privata aktörer och får inte sälja saker med vinst. Dessutom är arbetsmarknadsenheten inte så aktiv längre. Man har inte så många som behöver arbetsträna. Hon vet inte riktigt varför det är så och har ingen kontakt med socialförvaltningen i frågan.

Däremot, säger hon, kan ett kommunalt bolag agera på en marknad. Hon tipsar mig om att ta kontakt med vårt kommunala renhållningsbolag VMAB (Västblekinge Miljö AB), som ägs av kommunerna Olofström, Sölvesborg och Karlshamn.

Jag ringer kundservicechef Filip Holmström där. Ett av VMAB:s uppdrag är att samordna och arbeta för att återvinningen ska öka. Han menar att succesivt kommer alla möjligheter att slänga alla sopor i en tunna att försvinna. Alla kunder ska ha sorteringskärl. På miljöstationerna finns mark upplåten för en container där den som kommer med sånt man vill göra sig av med kan lägga saker i-som exempelvis möbler mm som kan återanvändas. Med två organisationer –"Human Bridge" och "Empatus" har man avtal att de tar hand om sakerna.

Han tror att mycket transporteras till andra länder. Ungefär 90% av det som läggs i containern tas om hand. VMAB har även avtal med arbetsmarknadsenheterna i de tre ägarkommunerna som hämtar och återbrukar det som ställs i containrarna.

Han arbetar med att utveckla nya idéer vad gäller återbruk och återvinning. Men det är också kommunerna själva som avgör hur man vill jobba. En försvårande omständighet är att de statliga stöd för arbetsträning som tidigare gick till kommunerna numera går till privata aktörer, via arbetsförmedlingen.

Här har ju många kommuner använt personer i arbetsträning för någon form av återbruksprojekt. Kommunerna har utvecklat olika aktiviteter här. I Karlshamn driver arbetsmarknadsenheten "Hållbaren" där personer i arbetsträning fixar till (lagar, målar, bygger om) begagnade prylar och säljer dem. I Sölvesborg har nyligen startat en liknande verksamhet. I Olofström vill man skära ner sitt återbruk. Hur kan det vara så här olika? Filip menar att det är statliga och kommunala politiska beslut som styr vilken verksamhet man vill ha.

Jag ringer Olofströms kommun, Sam Svensson på arbetsmarknadsenheten. Denna dag har det meddelats i vår lokaltidning att återbruket ska stängas helt och att lokalen ska hyras ut till annan verksamhet. Jag frågar Sam hur det blivit så här.

Han menar att det är en kombination av anledningar. För det första har arbetsförmedlingen 2023 gjort en "reform" och upphandlat en privat aktör "Steg till arbete" som ska rusta arbetslösa för arbetsmarknaden. Det är alltså dit man som arbetslös (kanske långtidsarbetslös) i första hand skickas för att få hjälp. Det innebär att färre arbetslösa personer kommer till arbetscenter i Olofström. Det innebär i sin tur för återbrukets del att de personer som kom dit var de som inte klarade av att vara i "Steg till arbete". Dålig svenska, sociala fobier, funktionshinder mm hindrar dem att utföra det som krävdes på återbruket, dvs att umgås med kunder och ta ansvar för att sköta en kassa.

Han menar också att ett återbruk är en jättebra verksamhet, men att ansvaret för det inte ska ligga på socialförvaltningen. Det måste finnas en tryggare organisation med anställd personal som kan sköta den, man kan inte vara beroende av människor som står långt från arbetsmarknaden.

Det är också en ekonomisk fråga. Olofströms kommun har åtagit sig att bygga ett dyrt äldreboende, har ett sjunkande skatteunderlag och en åldrande befolkning.

Återbruket tycks ha hamnat mellan stolarna! Jag hoppas att kommunen kan göra ett omtag. Jag hoppas att vårt medborgarförslag ska kunna bidra med nya idéer kring hur man organiserar en sådan här verksamhet. Det finns starka miljöskäl till att det bör finnas i varje kommun. Det är ett lärande för invånarna att uppleva hur gamla saker kan få nytt liv. Vi vill ha ett välfungerande återbruk som inspirerar oss att dra vårt stå till stacken för den gröna omställningen!

Vad blir nästa steg för oss i SKV?

Vi får inte ge upp!

Orange Day

25:e november i Göteborg

Ianthe Holmberg

Medlemmar i SKV deltog i en gedigen kurs om mäns våld mot kvinnor på Kvinnofolkhögskolan. Kursen fick till följd att 20 kvinnoorganisationer, bland dem SKV, gick samman för att uppmärksamma FNs internationella dag för att avskaffa mäns våld mot kvinnor den 25 november. Den är känd som Orange Day, då färgen ses som en symbol för en ljus och optimistisk framtid, fri från våld mot kvinnor och flickor.

Varför just 25 november?

Dagen instiftades av FNs generalförsamling år 1999 som en påminnelse om Deklarationen om avskaffande av våld mot kvinnor från 1993. Det specifika datumet valdes för att hedra systrarna Mirabal från Dominikanska republiken. De lönnmördades och blev folkhjältar för sitt okuvliga motstånd mot landets forne diktator, sexualförbrytaren och massmördaren Rafael Trujillo. FN och flera andra aktörer försökte påverka diktatorn att skona systrarna, som vid upprepade tillfällen fängslades och torterades. Han gick med på det, men beslutade i hemlighet att lönnmörda dem. De mördades den 25 november 1960, bara några månader innan Trujillo själv mördades. Mordet betydde inte slutet för hans styre utan sonen Ramfis, som levde i Paris, hämtades för att efterträda sin far.

En våg av hämnd och våld mot de inblandade i mordet på Trujillo svepte över landet och systrarna Mirabal blev symboler för folkets motstånd. I deras namn saboterades järnvägar och fartyg som skeppade iväg varor till USA och Europa från Trujillos imperium. Det dröjde till 1996 innan systrarna Mirabal erkändes som martyrer och deras namn publicerades i skolböckerna. Idag är huset där systrarna växte upp ett museum och världen över protesterar människor mot våld mot kvinnor den 25 november.

Mingel vid utställningen på Stadsbiblioteket.

Orange Day Stadssteaterns trappa

Orange Day

År 2008 startade FNs dåvarande generalsekreterare FN-kampanjen UNiTE To End Violence Against Women för att stödja civilsamhället och det globala initiativet 16 Days of Activism against Gender-Based Violence. 16 days startar varje år den 25 november på internationella dagen mot våld mot kvinnor och avslutas den 10 december på internationella dagen för mänskliga rättigheter. Det var då färgen orange togs i anspråk.

I Göteborg

Ordnande kvinnoorganisationerna, som kallar sig ”Kvinnor i rörelse/r”, utställning på stadsbiblioteket som pågick i två veckor med parallella seminarier om olika aspekter av mäns våld mot kvinnor. Den 25 november ordnades en ljusmanifestation på Götaplatsen. Det hela ett fint initiativ!

Sommarkurs på Fogelstad 2024

Kvinnor och Klimat

Inger Svensson

Under fyra dagar i juni hade jag förmånen att genom SKV delta i sommarkursen *Kvinnor och Klimat* på Fogelstad.

Kursinnehållet var att ta oss an den stora frågan om klimatet. Upplägget var ungefär som vid den kvinnliga medborgarskolan som bedrevs under åren 1925-1956, dvs en pedagogik där handen, hjärnan och hjärtat står i centrum. Man får kunskap genom levande föreläsningar, genom att diskutera och dela erfarenheter och genom att skriva och tala.

Vi var 19 kvinnor i olika åldrar som fick bo och leva på den vackra herrgården Lilla Ulfåsa, dvs under samma tak som den ursprungliga medborgarskolan. Själv bodde jag tillsammans med två andra kvinnor i Honorine Hermelins rum. Snacka om historiens vingslag!

Våra trevliga och oerhört kompetenta kursledare Gunnel Nenzén och Mia Rolandsdotter var med oss hela tiden. Vi hade fått förbereda oss genom att läsa utdrag ur Elin Wägners bok Väckarklocka och hennes och Elisabeth Tamms gemensamma bok Fred med jorden. Fogelstad kvinnorna var ju före sin tid i många av sina tankar. I olika gruppkonstellationer fick vi diskutera diverse spörsmål kring klimatet, miljöförstöring och fredsfrågan.

Vi fick en föreläsning i museet. Husfru Liselotte kom en kväll och berättade om Fogelstad och ledde en berättarafton där den som ville fick komma fram och berätta fritt. En fältbiolog Josefin Gustavsson, som frilansar inom natur och kultur, besökte oss. Hon har skrivit en bok om Elin Wägner som precis har kommit ut, De små landen – i Elin Wägners fotspår i Småland, med många foton.

Sista kursdagen tränade vi debatt. Vi tilldelade ett ämne att i mindre grupper argumentera för och emot. Vi skrev även brandtal åt mäktiga personer som vi fick oss tilldelade. En kväll sjöng några i gruppen spontant. Musicerande var en viktig del i ursprungliga medborgarskolan. Det var väl bara gymnastiken vi hoppade över. Däremot upptäckte vi de vackra omgivningarna till fots eller med cykel och ganska många badade.

Vi utbytte en hel del erfarenheter oss emellan. De som var engagerade i olika föreningar och grupper berättade om det och vi gav varandra boktips. Förhoppningsvis kommer Fogelstads sommarkurser att fortsätta med olika teman. Jag vill varmt rekommendera er att söka. Man får vara ute i tid för det fanns fler sökande än som fick plats. Tack Fogelstad för så mycket kunskap och inspiration!

Kontakt:
SKV Göteborg
Linnégatan 21
413 04 04 Göteborg
Tel: 0702-829080
www.svenskakvinnorsvansterforbund.se
Plusgiro: 50 50 95-0
(Medlemsavgift: valfritt 50-500 kr)